

[Poul Dam.]

holde den i tømme? Kan vi begrænse den til det, som er ubetinget uundgåeligt, eller står vi i en situation, hvor de prisstigninger, som kommer, får inflatorisk virkning, altså giver en accelererende pris- og omkostningsudvikling? Hvis det sidste bliver tilfældet, står vi jo i en situation, som meget hurtigt kan blive yderst alvorlig.

Endelig kan man vel nævne et mere neutralt moment, nemlig at der sker en overflytning af handelen fra visse af vore handelspartnere til andre. Det er ikke en følge af vor devaluering, det kommer allerede som følge af den engelske devaluering. Hvordan det vil virke, kan man ikke vide så forfærdelig meget om.

Alt dette må naturligvis føre til, at den samlede vurdering bliver meget svær at foretage i dag. Men de momenter, der her nævnes, skal naturligvis med, når vi betragter de forslag til ledsagende foranstaltninger, som regeringen har bebudet, og når man i øvrigt overvejer, hvad der kan gøres, for at devalueringen skal blive til mindst mulig skade og til mest mulig gavn.

Der er nu i dag fremsat forslag til lov om avancestop. Det er et rigtigt princip. Der kan være tekniske problemer ved det; jeg ser, at der er foreslået yderligere personale i monopoltilsynet, og jeg håber, at det er nok, således at loven kan blive effektivt gennemført. Men man kunne vel i denne forbindelse spørge: har monopoltilsynet beføjelser nok på lidt længere sigt? Jeg forstår, at man regner med, at loven efter 1. juli skulle være overflødig, og jeg er enig i, at den ville blive meget svær at administrere over en længere periode; men er de beføjelser, monopoltilsynet så har efter den tid, tilstrækkelige til, at formålet kan opfyldes, nemlig en virkelig effektiv kontrol med prisniveauet? Man kunne vel i denne forbindelse nævne spørgsmålet, om der var grund til at tage stilling til risikoen for sikringsindkøb, hamstring i et eller andet omfang, dette, at man ønskede at købe til de gamle priser, hvilket kunne give en begunstiggelse af de særlig købedygtige. Jeg nævner blot spørgsmålet; hvorledes en eventuel bestemmelse kan udføres i praksis, skal jeg i øjeblikket lade ligge.

Der er desuden fra regeringens side bebudet et forslag om et vist bortfald af pris-

talsreguleringen. Jeg går ud fra, virkningerne af januarpristallet, som jo ikke på nogen måde kan være påvirket af den devaluering, der nu foretages, vil komme til at slå igennem helt efter de gældende aftaler og efter gældende lov. Den prisstigning, som er sket i de seneste måneder og vil ske i perioden indtil nytår, er en prisstigning, som, fordi den ikke er begrundet i devalueringen, ganske naturligt må føre til pristalsportioner på normal måde.

Det er naturligvis klart, at der er et vist argument i, at devalueringen kan give en ekstra pristalsportion i det kommende år, og at det ville være rigtigt ikke at udbetale den. Men det forekommer mig i denne sammenhæng, at det er meget vigtigt, at man statistisk kan isolere devalueringsårsagen, og at man virkelig kan fastslå også over for dem, der skal give afkald på denne pristalsportion, at det kun er devalueringsårsagen, der kommer ind i billedet. Og så vil jeg endda sige, at vi må se på forslaget, når det kommer. Det er jo i hvert fald en ganske klar forudsætning for, at man kan gå med til det, at den sociale balance i det hele bliver bevaret. Jeg har vel bemærket, at de sociale ydelser ikke skal røres, men man må alligevel sige, at pristalsordningen for en række af lønmodtagerne er en simpel nødvendighed, en retfærdighedshandling. De lavest lønnede ligger på et sådant niveau, at de bliver ramt urimelig hårdt, hvis pristalsordningen skal sættes mere eller mindre ud af kraft for dem. Jeg har ikke noget imod at tale om de bedre lønnede, som har betydelig bedre evne til at bære det, men jeg kan ikke i øjeblikket se, hvorledes man kan skille de to grupper ud fra hinanden.

Vi vil som sagt afvente det nærmere udspil fra regeringen i denne sag. Vi må se på hele sammenhængen. Væsentligt er, her som før: hvem i samfundet skal bære byrderne?

Et af argumenterne for, at man skal have denne begrænsning af pristalsvirkningen, er jo, at det er nødvendigt at dæmpe efterspørgselspresset, og jeg er helt enig i, at hvis den økonomiske udvikling fortsætter, som den har gjort i de senere år, er dette med efterspørgselspresset noget ganske vigtigt. Men er det helt sikkert, at det kan forudses, at der stadig væk helt hen i det kommende år er et efterspørgselspres, som skal